

**Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка**

**Кафедра археології, спеціальних історичних
і правознавчих дисциплін**

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	Основи етнодержавотворення
Викладачі	Хоптяр Юрій Анатолійович, доцент кафедри АСІПД
Профайл викладачів	https://kaf-asipd.kpnu.edu.ua/?page_id=325
E-mail:	khoptyar.uriy@kpnu.edu.ua
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/
Консультації	Відповідно до графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри археології, спеціальних історичних та правознавчих дисциплін: щовівторка 14.20-15.35

2. Анотація до курсу

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Основи етнодержавотворення» складена відповідно до освітньо-професійної програми Середня освіта Історія за спеціальністю 014 Історія галузі знань 03 Гуманітарні науки.

Предметом вивчення курсу є найголовніші етнічні процеси, що відбувалися протягом всієї історії людства. Цей курс дає можливість студентам краще засвоїти весь навчальний матеріал, зорієнтуватись у складних питаннях етногенезу, особливостей традиційно-побутової культури народів світу, проникнути у сутність суспільних явищ і

3. Мета та цілі курсу

Метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти знань про історію країн та народів світу, вміння орієнтуватися у світі країн і народів, розрізняти народи за етнічними групами, тощо.

Завдання дисципліни:

- глибоке усвідомлення студентами місця, сутності і призначення «Основи етнодержавотворення»;
- показ етногенезу народів різних континентів;
- вивчення основних етнологічних шкіл і напрямків;

- формування у студентів навичок історичного мислення, політичної культури, зацікавлення їх у поглибленні і розширенні державознавчого та історичного світогляду;
- набуття умінь роботи з науковими етнологічними джерелами.

Також **цілями курсу** є формування у студентів сучасного типу наукового мислення, що включає комплексне сприйняття різних аспектів досліджуваного об'єкта чи явища, а також вироблення в них навичок міждисциплінарного дослідження із застосуванням різних методів, в тому числі природничих, інформаційних, а також класичних інноваційних методів, що відображають сучасний стан історичної науки.

4. Формат курсу

Вибірковий (очний, заочний)

5. Результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми підготовки фахівців здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти повинні **набути наступних компетенцій:**

6 - Програмні компетентності		
Інтегральна компетентність		Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми історії та археології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій і методів гуманітарних та соціальних наук та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 03	Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу
	ЗК 05	Здатність до пошуку та аналізу інформації з досліджуваної проблеми з різних джерел.
	ЗК 07	Готовність до неперервного навчання, до пізнання нового та опанування нових знань і стратегій/ способів мислення.
	ЗК 09	Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях, використовувати ввічливі форми звернення до опонента, концентруватися на значущих складових судження, не переходячи на особистості.
	ЗК 16	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК01	Критичне усвідомлення взаємозв'язку між ключовими фактами, подіями, явищами і процесами в історії України та країн світу на різних етапах історичного розвитку.

	ФК 03	Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією.
	ФК 11	Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.
	ФК 13	Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.

7 - Програмні результати навчання

	ПРН 01	Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу та історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.
	ПРН 02	Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.
	ПРН 03	Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі
	ПРН 04	Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.
	ПРН 06	Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах.
	ПРН 14	Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.

6. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчального курсу	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Освітня програма, спеціальність	Середня освіта історія, 014 Середня освіта (Історія)	Середня освіта історія, 014 Середня освіта (Історія)
Рік навчання/ рік викладання	четвертий/ 2024	четвертий / 2024
Семестр вивчення	восьмий	восьмий
нормативна/вибіркова	вибіркова	вибіркова
Кількість кредитів ЄКТС	4 кредити ЄКТС	3 кредити ЄКТС
Загальний обсяг годин	120 год.	120 год.
Кількість годин навчальних занять	40 год.	30 год.
Лекційні заняття	20 год.	8 год.

Практичні заняття	0 год.	0 год.
Семінарські заняття	20 год.	8 год.
Лабораторні заняття	0 год.	
Самостійна та індивідуальна робота	80 год.	90 год.
Форма підсумкового контролю	залік	залік

7. Пререквізити курсу

Вивчення дисципліни передбачає базові знання здобувачів вищої освіти, які вони отримали вивчаючи курси «Історія України», «Новітня історія країн Європи і Америки», «Етнологія України».

8. Технічне і програмне забезпечення

Вивчення курсу не потребує спеціального матеріально-технічного або інформаційного забезпечення, однак можливе використання проектора й ноутбука / персонального комп'ютера для створення презентацій у формі MS Power Point або інших. Передбачається застосування об'єктно-модульного середовища MOODLE..

9. Політики курсу

Письмові роботи. Передбачається, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (реферат, модульна контрольна робота).

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідування занять. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених планом.

Література.

Уся література, яку студенти не можуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам! Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

10. Система оцінювання та вимоги

Поточний контроль	МКР	Самостійна робота (ІНДЗ)	Сума
20	50	30	100

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за рейтинговою системою зі 100-бальною шкалою та шкалою ECTS (A, B, C, D, E, FX, F) та національною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно; зараховано, не зараховано).

Зі 100 балів, студент впродовж семестру може набрати максимально 100 балів, з яких:

20 – поточне оцінювання

30 – виконання студентами модульної контрольної роботи

10 – виконання студентами самостійної роботи 40 – складення екзамену.

Кінцева оцінка успішності студента формується шляхом додавання балів, що студент отримав за участь в роботі впродовж семестру та балів, який студент отримав на екзамені. Кінцева оцінка набуває вигляду як за національною шкалою, так за 100-бальною шкалою ECTS (A, B, C, D, E, FX, F). Студент вважається допущеним до підсумкового контролю при умові: обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх семінарських занять, виконання самостійної роботи, що передбачена навчальним планом дисципліни.

Критерії та норми поточного оцінювання знань, умінь і навичок студентів з навчальної дисципліни. Розподіл балів, які отримують студенти:

1-3 бали (початковий рівень). Студент володіє матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними. Слабко усвідомлюється мета навчально-пізнавальної діяльності, даються відповіді лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні».

4-6 балів (середній рівень). Студент володіє початковими знаннями з антропології, знає близько половини навчального матеріалу, здатний його відтворити. Проте слабо орієнтується в поняттях, визначеннях, а самостійне опрацювання навчального матеріалу з історії первісного суспільства викликає певні труднощі.

7-9 балів (достатній рівень). Студент вільно володіє вивченим матеріалом, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить логічні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації. Подається чітке тлумачення понять, категорій з історії первісного суспільства, а самостійне опрацювання матеріалу не викликає труднощів. Виконуються прості творчі завдання з історії первісного суспільства.

10-12 балів (високий рівень). Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності з історії первісного суспільства. Використовується широкий арсенал засобів для доведення своєї думки. Логічно і творчо викладається матеріал з історії первісного суспільства в усній та письмовій формі.

Базова література до дисципліни:

1. Алексеев В.П. Етногенез. К.,2016.
2. Алексеев В.П. Походження народів Східної Європи. К., 2019.
3. Бромлей Ю.В. Нариси теорії етносу. К.,2013.
4. Бромлей Ю.В., Подольний Р.Г. Створено людством. К.,2014.
5. Бромлей Ю.В., Подольний Р.Г. Людство - це народи. К., 2021.
6. Бромлей Ю.В.Етнічні процеси: теорія, історія, сучасність. К.,2017.
7. Лозко Г.С. Етнологія України. К.,2014.
8. Лур'є С.В. Історична етнологія. К.,2019.
9. Львова Э.С. Етнографія Африки. К.,2014.
- 10.Малі народи Індонезії, Малайзії и Філіппін.//Під. ред. Чеботарьова Н.Н. К., 2021.
- 11.Народи Америки: Етнографічний нарис. К.,2019.
- 12.Народи миру: історико - етнографічний довідник.// Під ред. Ю.В.Бромлея. К.,2018.
- 13.Народи Азії.//Під. ред. А.А.Грубера. К.,2016.
- 14.Країни і народ світу (Америка).//Під. ред. Андрєєва В.М. В 20-ти т. К.,2021.
- 15.Країни і народ світу (Австралія и Океанія).//Під. ред. Андрєєва В.М. В 20-ти т. К.,2021.
- 16.Країни і народ світу (Африка).//Під. ред. Андрєєва В.М. В 20-ти т. К.,2021.
- 17.Країни і народ світу (Азія).//Під .ред. Андрєєва В.М. В 20-ти т. К.,2011.
- 18.Країни і народ світу (Європа).//Під. ред. Андрєєва В.М. В 20-ти т. К.,2011.
- 19.Пономарьов А.П. Етнічність та етнічна історія України. К.,1996.
- 20.Романцов В.О. Український етнос: на одвічних землях та за її межами (ХУІІІ-ХХ ст.). К.,2018.
- 21.Садохин А.П., Грушевицька Т.Г. Етнологія. К.,2013.
- 22.Садохин А.П. Етнологія. К.,2014.
- 23.Скорінов Н.М. Основи етнології. Харків, 2018.
- 24.Соболев В.И. Матеріали до курсу «Етнологія». Львів, 2016.
- 25.Тавадов Г.Т. Етнологія. К.,2012.
- 26.Українська еміграція: від минувшини до сьогодення.//Під ред. Б.Д.Лановика. Тернопіль, 2019.
- 27.Хоптяр Ю.А.Етнологія. К-П.,2020. 144 с.**
- 28.Етнографія.// Під ред. Ю.В.Бромлея. К.,2020.
- 29.Етнологія.// Під ред. В.В.Піменова. К., 2021.